

BURSA BAROSU BAŞKANLIĞINA

KONU: Bursa Barosu Başkanlığı'nın görevlendirmesi gereği 7036 Sayılı İş Mahkemeleri Kanunu konusunda düzenlenen raporumuzun sunumu hakkında.

AÇIKLAMALAR:

25 Ekim 2017 Tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren(Zorunlu arabuluculuğa ilişkin maddeler 01.01.2018 tarihinde yürürlüğe girecektir) 7036 Sayılı İş Mahkemeleri Kanunu hakkındaki görüş ve tespitlerimiz aşağıda sunulmaktadır:

İŞ MAHKEMELERİ KANUNU

Kanun No. 7036

Kabul Tarihi: 12/10/2017

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; iş mahkemelerinin kuruluş, görev, yetki ve yargılama usulünü düzenlemektir.

İş mahkemelerinin kuruluşu

MADDE 2- (1) İş mahkemeleri, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun olumlu görüşü alınarak, tek hâkimli ve asliye mahkemesi derecesinde Adalet Bakanlığınca lüzum görülen yerlerde kurulur. Bu mahkemelerin yargı çevresi, 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun hükümlerine göre belirlenir.

(2) İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde iş mahkemelerinin birden fazla dairesi oluşturulabilir. Bu daireler numaralandırılır. İhtisaslaşmanın sağlanması amacıyla, gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak, daireler arasındaki iş dağılımı Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenebilir. Bu kararlar Resmî Gazete'de yayımlanır. Daireler, tevzi edilen davalara bakmak zorundadır.

(3) İş mahkemesi kurulmamış olan yerlerde bu mahkemenin görev alanına giren dava ve işlere, o yerdeki asliye hukuk mahkemesince, bu Kanundaki usul ve esaslara göre bakılır.

Dava şartı olarak arabuluculuk

MADDE 3-

(1) Kanuna, bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayanan işçi veya işveren alacağı ve tazminatı ile işe iade talebiyle açılan davalarda, arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır.

(2) Davacı, arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılmadığına ilişkin son tutanağın aslını veya arabulucu tarafından onaylanmış bir örneğini dava dilekçesine eklemek zorundadır. Bu zorunluluğa uyulmaması hâlinde mahkemece davacıya, son tutanağın bir haftalık kesin süre içinde mahkemeye sunulması gerektiği, aksi takdirde davanın usulden reddedileceği ihtarı içerik davetiye gönderilir. İhtarın gereği yerine getirilmez ise dava dilekçesi karşı tarafa tebliğe çıkarılmaksızın davanın usulden reddine karar verilir. Arabulucuya başvurulmadan dava açıldığının anlaşılması hâlinde herhangi bir işlem yapılmaksızın davanın, dava şartı yokluğu sebebiyle usulden reddine karar verilir.

(3) İş kazası veya meslek hastalığından kaynaklanan maddi ve manevi tazminat ile bunlarla ilgili tespit, itiraz ve rücu davaları hakkında birinci fıkra hükmü uygulanmaz.

(4) Arabuluculuk Daire Başkanlığı, sicile kayıtlı arabuluculardan bu madde uyarınca arabuluculuk yapmak isteyenleri, varsa uzmanlık alanlarını da belirterek, görev yapmak istedikleri adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonlarına göre listeler ve listeleri ilgili komisyon başkanlıklarına bildirir. Komisyon başkanlıkları, bu listeleri kendi yargı çevrelerindeki arabuluculuk bürolarına, arabuluculuk bürosu kurulmayan yerlerde ise görevlendirecekleri sulh hukuk mahkemesi yazı işleri müdürlüğüne gönderir.

(5) Başvuru karşı tarafın, karşı taraf birden fazla ise bunlardan birinin yerleşim yerindeki veya işin yapıldığı yerdeki arabuluculuk bürosuna, arabuluculuk bürosu kurulmayan yerlerde ise görevlendirilen yazı işleri müdürlüğüne yapılır.

(6) Arabulucu, komisyon başkanlıklarına bildirilen listeden büro tarafından belirlenir. Ancak tarafların listede yer alan herhangi bir arabulucu üzerinde anlaşmaları hâlinde bu arabulucu görevlendirilir.

(7) Başvuran taraf, kendisine ve elinde bulunması hâlinde karşı tarafa ait her türlü iletişim bilgisini arabuluculuk bürosuna verir. Büro, tarafların resmi kayıtlarda yer alan iletişim bilgilerini araştırmaya da yetkilidir. İlgili kurum ve kuruluşlar, büro tarafından talep edilen bilgi ve belgeleri vermekle yükümlüdür.

(8) Taraflara ait iletişim bilgileri, görevlendirilen arabulucuya büro tarafından verilir. Arabulucu bu iletişim bilgilerini esas alır, ihtiyaç duyduğunda kendiliğinden araştırma da yapabilir. Elindeki bilgiler itibarıyla her türlü iletişim vasıtasını kullanarak görevlendirme konusunda tarafları bilgilendirir ve ilk toplantıya davet eder. Bilgilendirme ve davete ilişkin işlemlerini belgeye bağlar.

(9) Arabulucu, görevlendirmeyi yapan büronun yetkili olup olmadığını kendiliğinden dikkate alamaz. Karşı taraf en geç ilk toplantıda, yerleşim yeri ve işin yapıldığı yere ilişkin belgelerini sunmak suretiyle arabuluculuk bürosunun yetkisine itiraz edebilir. Bu durumda arabulucu, dosyayı derhâl ilgili sulh hukuk mahkemesine gönderilmek üzere büroya teslim eder. Mahkeme, harç alınmaksızın dosya üzerinden yapacağı inceleme sonunda yetkili büroyu kesin olarak karara bağlar ve dosyayı büroya iade eder. Mahkeme kararı büro tarafından 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümleri uyarınca taraflara tebliğ edilir. Yetki itirazının reddi durumunda aynı arabulucu yeniden görevlendirilir ve onuncu fıkrada belirtilen süreler yeni görevlendirme tarihinden başlar. Yetki itirazının kabulü durumunda ise kararın tebliğinden itibaren bir hafta içinde yetkili büroya başvurulabilir. Bu takdirde yetkisiz büroya başvurma tarihi yetkili büroya başvurma tarihi olarak kabul edilir. Yetkili büro, altıncı fıkra uyarınca arabulucu görevlendirir.

(10) Arabulucu, yapılan başvuruyu görevlendirildiği tarihten itibaren üç hafta içinde sonuçlandırır. Bu süre zorunlu hâllerde arabulucu tarafından en fazla bir hafta uzatılabilir.

(11) Arabulucu, taraflara ulaşılamaması, taraflar katılmadığı için görüşme yapılamaması yahut yapılan görüşmeler sonucunda anlaşmaya varılması veya varılamaması hâllerinde arabuluculuk faaliyetini sona erdirir ve son tutanağı düzenleyerek durumu derhâl arabuluculuk bürosuna bildirir.

(12) Taraflardan birinin geçerli bir mazeret göstermeksizin ilk toplantıya katılmaması sebebiyle arabuluculuk faaliyetinin sona ermesi durumunda toplantıya katılmayan taraf, son tutanakta belirtilir ve bu taraf davada kısmen veya tamamen haklı çıksa bile yargılama giderinin tamamından sorumlu tutulur. Ayrıca bu taraf lehine vekalet ücretine hükmedilmez. Her iki tarafın da ilk toplantıya katılmaması sebebiyle sona eren arabuluculuk faaliyeti üzerine açılacak davalarda tarafların yaptıkları yargılama giderleri kendi üzerlerinde bırakılır.

(13) Tarafların arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaları hâlinde, arabuluculuk ücreti, Arabuluculuk Asgari Ücret Tarifesinin eki Arabuluculuk Ücret Tarifesinin İkinci Kısımına göre aksi kararlaştırılmadıkça taraflarca eşit şekilde karşılanır. Bu durumda ücret, Tarifinin Birinci Kısımında belirlenen iki saatlik ücret tutarından az olamaz. İşe iade talebiyle yapılan görüşmelerde tarafların anlaşmaları durumunda, arabulucuya ödenecek ücretin belirlenmesinde işçiye işe başlatılmaması hâlinde ödenecek tazminat miktarı ile çalıştırılmadığı süre için ödenecek ücret ve diğer haklarının toplamı, Tarifinin İkinci Kısmı uyarınca üzerinde anlaşılan miktar olarak kabul edilir.

(14) Arabuluculuk faaliyeti sonunda taraflara ulaşılamaması, taraflar katılmadığı için görüşme yapılamaması veya iki saatten az süren görüşmeler sonunda tarafların anlaşamamaları hâllerinde, iki saatlik ücret tutarı Tarifinin Birinci Kısımına göre Adalet Bakanlığı bütçesinden ödenir. İki saatten fazla süren görüşmeler sonunda tarafların anlaşamamaları hâlinde ise iki saati aşan kısma ilişkin ücret aksi kararlaştırılmadıkça taraflarca eşit şekilde Tarifinin Birinci Kısımına göre karşılanır. Adalet Bakanlığı bütçesinden ödenen ve taraflarca karşılanan arabuluculuk ücreti, yargılama giderlerinden sayılır.

(15) Asıl işveren-alt işveren ilişkisinin varlığı hâlinde işe iade talebiyle arabulucuya başvurulduğunda, anlaşmanın gerçekleşebilmesi için işverenlerin arabuluculuk görüşmelerine birlikte katılmaları ve iradelerinin birbirine uygun olması aranır.

(16) Bu madde uyarınca arabuluculuk bürosu tarafından yapılması gereken zaruri giderler; arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılması hâlinde anlaşma uyarınca taraflarca ödenmek, anlaşmaya varılamaması hâlinde ise ileride haksız çıkacak taraftan tahsil olunmak üzere Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanır.

(17) Arabuluculuk bürosuna başvurulmasından son tutanağın düzenlendiği tarihe kadar geçen sürede zamanaşımı durur ve hak düşürücü süre işlemez.

(18) Arabuluculuk görüşmelerine taraflar bizzat, kanuni temsilcileri veya avukatları aracılığıyla katılabilirler. **İşverenin yazılı belgeyle yetkilendirdiği çalışanı da görüşmelerde işvereni temsil edebilir ve son tutanağı imzalayabilir.**

(19) Arabuluculuk görüşmeleri, taraflarca aksi kararlaştırılmadıkça, arabulucuyu görevlendiren büronun bağlı bulunduğu adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonunun yetki alanı içinde yürütülür.

(20) 13/6/1952 tarihli ve 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanunda düzenlenen gazeteci ile 20/4/1967 tarihli ve 854 sayılı Deniz İş Kanununda düzenlenen gemiadamı, bu madde kapsamında işçi sayılır.

(21) Bu maddede hüküm bulunmayan hâllerde niteliğine uygun düştüğü ölçüde 7/6/2012 tarihli ve 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu hükümleri uygulanır.

(22) Arabuluculuğa başvuru usulü, arabulucunun görevlendirilmesi ve arabuluculuk görüşmelerine ilişkin diğer hususlar Adalet Bakanlığınca yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.

Sosyal Güvenlik Kurumuna başvuru zorunluluğu

MADDE 4- (1) 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile diğer sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan uyuşmazlıklarda, hizmet akdine tabi çalışmaları nedeniyle zorunlu sigortalılık sürelerinin tespiti talepleri hariç olmak üzere, dava açılmadan önce Sosyal Güvenlik Kurumuna başvurulması zorunludur. Diğer kanunlarda öngörülen süreler saklı kalmak kaydıyla yapılan başvuruya altmış gün içinde Kurumca cevap verilmezse talep reddedilmiş sayılır. Kuruma karşı dava açılabilmesi için taleplerin reddedilmesi veya reddedilmiş sayılması şarttır. Kuruma başvuruda geçirilecek süre zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerin hesaplanmasında dikkate alınmaz.

(2) Hizmet akdine tabi çalışmaları nedeniyle zorunlu sigortalılık sürelerinin tespiti talebi ile işveren aleyhine açılan davalarda, dava Kuruma resen ihbar edilir. İhbar üzerine davaya davalı yanında ferî müdahil olarak katılan Kurum, yanında katıldığı taraf başvurmasa dahi kanun yoluna başvurabilir. Kurum, yargılama sonucu verilecek kararı kesinleştikten sonra uygulamakla yükümlüdür.

Görev

MADDE 5- (1) İş mahkemeleri;

a) 5953 sayılı Kanuna tabi gazeteciler, 854 sayılı Kanuna tabi gemiadamları, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa veya 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun İkinci Kısımının Altıncı Bölümünde düzenlenen hizmet sözleşmelerine tabi işçiler ile işveren veya işveren vekilleri arasında, iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarına,

b) İdari para cezalarına itirazlar ile 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamındaki uyuşmazlıklar hariç olmak üzere Sosyal Güvenlik Kurumu veya Türkiye İş Kurumunun taraf olduğu iş ve sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan uyuşmazlıklara,

c) Diğer kanunlarda iş mahkemelerinin görevli olduğu belirtilen uyuşmazlıklara, ilişkin dava ve işlere bakar.

Yetki

MADDE 6- (1) İş mahkemelerinde açılacak davalarda yetkili mahkeme, davalı gerçek veya tüzel kişinin davanın açıldığı tarihteki yerleşim yeri mahkemesi ile işin veya işlemin yapıldığı yer mahkemesidir.

(2) Davalı birden fazla ise bunlardan birinin yerleşim yeri mahkemesi de yetkilidir.

(3) İş kazasından doğan tazminat davalarında, iş kazasının veya zararın meydana geldiği yer ile zarar gören işçinin yerleşim yeri mahkemesi de yetkilidir.

(4) İş mahkemelerinin yetkilerine ilişkin olarak diğer kanunlarda yer alan hükümler saklıdır.

(5) Bu madde hükümlerine aykırı yetki sözleşmeleri geçersizdir.

Yargılama usulü ve kanun yolları

MADDE 7- (1) İş mahkemelerinde basit yargılama usulü uygulanır.

(2) Davaların yığılması hâlinde, her bir talebe ilişkin vakıalar bakımından ispat yükü ve deliller ayrı ayrı değerlendirilir.

(3) 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun kanun yollarına ilişkin hükümleri, iş mahkemelerince verilen kararlar hakkında da uygulanır.

(4) Kanun yoluna başvuru süresi, ilamın taraflara tebliğinden itibaren işlemeye başlar.

(5) Kanun yoluna başvurulmuş kararlar, bölge adliye mahkemesi ve Yargıtayca ivedilikle karara bağlanır.

Temyiz edilemeyen kararlar

MADDE 8- (1) Diğer kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, aşağıda belirtilen dava ve işlerde verilen kararlar hakkında temyiz yoluna başvurulamaz:

a) 4857 sayılı Kanunun 20 nci maddesi uyarınca açılan fesih bildirimine itiraz davalarında verilen kararlar.

b) İşveren tarafından toplu iş sözleşmesi veya işyeri düzenlemeleri uyarınca işçiye verilen disiplin cezalarının iptali için açılan davalarda verilen kararlar.

c) 18/10/2012 tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununun;

1) 24 üncü maddesinin birinci ve beşinci fıkraları,

2) 34 üncü maddesinin dördüncü fıkrası,

3) 53 üncü maddesinin birinci fıkrası,

4) 71 inci maddesinin birinci fıkrası,

kapsamında açılan davalarda verilen kararlar.

ç) 25/6/2001 tarihli ve 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununun;

1) 10 uncu maddesinin sekizinci fıkrası,

2) 14 üncü maddesinin dördüncü fıkrası,

kapsamında açılan davalarda verilen kararlar.

Hüküm bulunmayan hâller

MADDE 9- (1) Bu Kanunda hüküm bulunmayan hâllerde 6100 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 10- (1) 30/1/1950 tarihli ve 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) Mevzuatta, yürürlükten kaldırılan 5521 sayılı Kanuna yapılan atıflar, bu Kanuna yapılmış sayılır.

MADDE 11- 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun 20 nci maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"İş sözleşmesi feshedilen işçi, fesih bildiriminde sebep gösterilmediği veya gösterilen sebebin geçerli bir sebep olmadığı iddiası ile fesih bildiriminden itibaren bir ay içinde işe iade talebiyle, İş Mahkemeleri Kanunu hükümleri uyarınca arabulucuya başvurmak zorundadır. Arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılamaması hâlinde, son tutanağın düzenlendiği tarihten itibaren, iki hafta içinde iş mahkemesinde dava açılabilir. Taraflar anlaşılırsa uyuşmazlık aynı sürede iş mahkemesi yerine özel hakeme de götürülebilir. Arabulucuya başvurmaksızın doğrudan dava açılması sebebiyle davanın usulden reddi hâlinde ret kararı taraflara resen tebliğ edilir. Kesinleşen ret kararının da resen tebliğinden itibaren iki hafta içinde arabulucuya başvurulabilir."

"Dava ivedilikle sonuçlandırılır. Mahkemece verilen karar hakkında istinaf yoluna başvurulması hâlinde, bölge adliye mahkemesi ivedilikle ve kesin olarak karar verir."

MADDE 12- 4857 sayılı Kanunun 21 inci maddesine üçüncü ve mevcut beşinci fıkralarından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Mahkeme veya özel hakem, ikinci fıkrada düzenlenen tazminat ile üçüncü fıkrada düzenlenen ücret ve diğer hakları, dava tarihindeki ücreti esas alarak parasal olarak belirler."

"Arabuluculuk faaliyeti sonunda tarafların, işçinin işe başlatılması konusunda anlaşmaları hâlinde;

a) İşe başlatma tarihini,

b) Üçüncü fıkrada düzenlenen ücret ve diğer hakların parasal miktarını,

c) İşçinin işe başlatılmaması durumunda ikinci fıkrada düzenlenen tazminatın parasal miktarını, belirlemeleri zorunludur. Aksi takdirde anlaşma sağlanamamış sayılır ve son tutanak buna göre düzenlenir. İşçinin kararlaştırılan tarihte işe başlamaması hâlinde fesih geçerli hâle gelir ve işveren sadece bunun hukuki sonuçları ile sorumlu olur."

MADDE 13- 4857 sayılı Kanunun 91 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"İşçilerin kanundan, iş ve toplu iş sözleşmesinden doğan bireysel alacaklarına ilişkin başvuruları üzerine, iş sözleşmesinin devam etmesi kaydıyla birinci fıkra hükmü uyarınca işlem yapılabilir."

MADDE 14- 4857 sayılı Kanunun 92 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "ve işçi şikayetlerini inceleyen bölge müdürlüğü memurları" ibaresi ile üçüncü fıkrasında yer alan "ile işçi şikayetlerini incelemekle görevli bölge müdürlüğü memurları" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 15- 4857 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"Zamanaşımı süresi

EK MADDE 3- İş sözleşmesinden kaynaklanmak kaydıyla hangi kanuna tabi olursa olsun, yıllık izin ücreti ve aşağıda belirtilen tazminatların zamanaşımı süresi beş yıldır.

a) Kıdem tazminatı.

b) İş sözleşmesinin bildirim şartına uyulmaksızın feshinden kaynaklanan tazminat.

c) Kötüniyet tazminatı.

d) İş sözleşmesinin eşit davranma ilkesine uyulmaksızın feshinden kaynaklanan tazminat."

MADDE 16- 4857 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 8- Ek 3 üncü madde, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra sona eren iş sözleşmelerinden kaynaklanan yıllık izin ücreti ve tazminatlar hakkında uygulanır.

Ek 3 üncü maddede belirtilen yıllık izin ücreti ve tazminatlar için bu maddenin yürürlüğe girmesinden önce işlemeye başlamış bulunan zamanaşımı süreleri, değişiklikten önceki hükümlere tabi olmaya devam eder. **Ancak, zamanaşımı süresinin henüz dolmamış kısmı, ek 3 üncü maddede öngörülen süreden uzun ise, ek 3 üncü maddede öngörülen sürenin geçmesiyle zamanaşımı süresi dolmuş olur."**

MADDE 17- 7/6/2012 tarihli ve 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine "gerçekleştiren," ibaresinden sonra gelmek üzere "tarafların çözüm üretilmediklerinin ortaya çıkması hâlinde çözüm önerisi de getirebilen," ibaresi ve (d) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve diğer bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

"e) İdare: 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I), (II), (III) ve (IV) sayılı cetvellerde yer alan idare ve kurumlar ile 5018 sayılı Kanunda tanımlanan mahalli idareler ve bu idareler tarafından kurulan işletmeleri, özel kanunla kurulmuş diğer kamu kurum, kurul,

üst kurul ve kuruluşları, kamu iktisadi teşebbüsleri ile bunların bağlı ortaklıkları, müessese ve işletmelerini, sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait diğer ortaklıkları,"

MADDE 18- 6325 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan " taraflar da" ibaresi " taraflar ve görüşmelere katılan diğer kişiler de" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 19- 6325 sayılı Kanununun 6 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(3) Daire Başkanlığı, arabulucuların uzmanlık alanlarını ve uzmanlığa ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir."

MADDE 20- 6325 sayılı Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 21- 6325 sayılı Kanununun 13 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(3) Arabuluculuk ücretini karşılamak için adli yardıma ihtiyaç duyan taraf, arabuluculuk bürosunun bulunduğu yerdeki sulh hukuk mahkemesinin kararıyla adli yardımdan yararlanabilir. Bu konuda 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 334 ila 340 ıncı maddeleri kıyasen uygulanır."

MADDE 22- 6325 sayılı Kanununun 15 inci maddesinin altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"(6) Arabuluculuk müzakerelerine taraflar bizzat, kanuni temsilcileri veya avukatları aracılığıyla katılabilirler. Uyuşmazlığın çözümüne katkı sağlayabilecek uzman kişiler de müzakerelerde hazır bulundurulabilir."

"(7) Tarafların çözüm üretmediklerinin ortaya çıkması hâlinde arabulucu bir çözüm önerisinde bulunabilir.

(8) Arabuluculuk müzakerelerinde idareyi, üst yönetici tarafından belirlenen iki üye ile hukuk birimi amiri veya onun belirleyeceği bir avukat ya da hukuk müşavirinden oluşan komisyon temsil eder. Komisyon, arabuluculuk müzakereleri sonunda gerekçeli bir rapor düzenler ve beş yıl boyunca saklar.

(9) Komisyon üyelerinin arabuluculuk faaliyeti kapsamında yaptıkları işler ve aldıkları kararlar sebebiyle açılacak tazminat davaları, ancak Devlet aleyhine açılabilir. Devlet ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan üyelere ödeme tarihinden itibaren bir yıl içinde rücu eder.

(10) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça yürürlüğe konulan yönetmelikle düzenlenir."

MADDE 23- 6325 sayılı Kanununun 17 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi aşağıdaki şekilde ve ikinci fıkrasında yer alan " taraflar veya vekillerince" ibareleri " taraflar, kanuni temsilcileri veya avukatlarınca" şeklinde değiştirilmiştir.

"d) Uyuşmazlığın arabuluculuğa elverişli olmadığı tespit edilmesi."

MADDE 24- 6325 sayılı Kanununun 18 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "asıl uyuşmazlık hakkındaki görev ve yetki kurallarına göre belirlenecek olan mahkemeden" ibaresi "arabulucunun görev yaptığı yer sulh hukuk mahkemesinden" şeklinde ve üçüncü fıkrasında yer alan "üzerinden de yapılabilir" ibaresi "üzerinden yapılır" şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"(4) Taraflar ve avukatları ile arabulucunun birlikte imzaladıkları anlaşma belgesi, icra edilebilirlik şerhi aranmaksızın ilam niteliğinde belge sayılır.

(5) Arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılması hâlinde, üzerinde anlaşılan hususlar hakkında taraflarca dava açılmaz."

MADDE 25- 6325 sayılı Kanununun 20 nci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (e) bendinde yer alan "ve uygulamalı" ibaresi madde metninden çıkarılmış ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"ç) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıldan fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile Devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık, gerçeğe aykırı bilirkişilik yapma, yalan tanıklık ve yalan yere yemin suçlarından mahkûm olmamak,"

"(4) Daire Başkanlığı, sicile kayıtlı arabulucuları, görev yapmak istedikleri adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonlarına göre listeler ve listeleri ilgili komisyon başkanlıklarına gönderir. Bir arabulucu, en fazla üç komisyon listesine kaydolabilir."

MADDE 26- 6325 sayılı Kanununun 28 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(3) Arabuluculuğa başvuranları bilgilendirmek, arabulucuları görevlendirmek ve kanunla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere Bakanlık tarafından uygun görülen adliyelerde arabuluculuk büroları kurulur. Adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonu tarafından, münhasıran bu bürolarda

çalışmak üzere bir yazı işleri müdürü ile yeteri kadar personel görevlendirilir. Arabuluculuk büroları, Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenen sulh hukuk hâkiminin gözetim ve denetimi altında görev yapar. Arabuluculuk bürosu kurulmayan yerlerde bu büroların görevi, adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonunca görevlendirilen sulh hukuk mahkemesi yazı işleri müdürlüğü tarafından ilgili hâkimin gözetim ve denetimi altında yerine getirilir."

MADDE 27- 6325 sayılı Kanunun 31 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan "Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu" ibaresi "Hâkimler ve Savcılar Kurulu" şeklinde değiştirilmiş, (g) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiş, diğer bentler buna göre teselsül ettirilmiş ve mevcut (h) bendinde yer alan "Müdürü" ibaresi "Başkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

"ğ) Kendisine mensup işçi sayısı en çok olan üç işçi sendikaları konfederasyonunca seçilecek birer temsilci.

h) En çok işveren mensubu olan işveren sendikaları konfederasyonunca seçilecek bir temsilci."

MADDE 28- 6325 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "ve uygulamalı" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 29- 18/10/2012 tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasına dördüncü cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş ve fıkranın mevcut beşinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Karar hakkında istinaf yoluna başvurulması hâlinde bölge adliye mahkemesi iki ay içinde kararını verir."

"Bu karara karşı temyiz yoluna başvurulması hâlinde Yargıtay, uyuşmazlığı iki ay içinde kesin olarak karara bağlar."

MADDE 30- 6356 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin ikinci fıkrasına ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş ve fıkranın mevcut üçüncü cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Karar hakkında istinaf yoluna başvurulması hâlinde bölge adliye mahkemesi bir ay içinde kararını verir."

"Bu karara karşı temyiz yoluna başvurulması hâlinde Yargıtayca on beş gün içinde kesin olarak karar verilir."

MADDE 31- 6356 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Mahkemece verilen karar hakkında istinaf yoluna başvurulması hâlinde bölge adliye mahkemesi kesin olarak karar verir."

MADDE 32- 6356 sayılı Kanunun 34 üncü maddesinin dördüncü fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Karar hakkında istinaf yoluna başvurulması hâlinde bölge adliye mahkemesi on beş gün içinde kesin olarak karar verir."

MADDE 33- 6356 sayılı Kanunun 41 inci maddesinin altıncı fıkrasının dördüncü ve beşinci cümleleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Mahkemece verilen karar hakkında, ilgililerce veya Bakanlıkça istinaf yoluna başvurulması hâlinde bölge adliye mahkemesi bir ay içinde kararını verir. Bu karara karşı temyiz yoluna başvurulması hâlinde Yargıtay, temyiz talebini bir ay içinde kesin olarak karara bağlar."

MADDE 34- 6356 sayılı Kanunun 43 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının üçüncü cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Bunların dışındaki itirazlar için mahkeme, duruşma yaparak karar verir ve bu karar hakkında istinaf yoluna başvurulması hâlinde bölge adliye mahkemesi bir ay içinde kararını verir."

"Bu karara karşı temyiz yoluna başvurulması hâlinde Yargıtay bir ay içinde kesin olarak karar verir."

MADDE 35- 6356 sayılı Kanunun 53 üncü maddesinin birinci fıkrasının üçüncü cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Karar hakkında istinaf yoluna başvurulması hâlinde bölge adliye mahkemesi, uyuşmazlığı iki ay içinde kesin olarak karara bağlar."

MADDE 36- 6356 sayılı Kanunun 71 inci maddesinin birinci fıkrasının üçüncü cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Karar hakkında istinaf yoluna başvurulması hâlinde bölge adliye mahkemesi bir ay içinde kesin olarak karar verir."

MADDE 37- 22/1/1990 tarihli ve 399 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesi ve 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"EK MADDE 3- Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 1 inci ve geçici 9 uncu maddelerine tabi teşebbüs ve bağlı ortaklıklarda toplu iş sözleşmesi kapsamı dışında çalışan personel ile bu teşebbüs ve bağlı ortaklıklar arasında, iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarına ilişkin dava ve işler iş mahkemelerinde görülür."

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Mülga 5521 sayılı Kanun gereğince kurulan iş mahkemeleri, bu Kanun uyarınca kurulmuş iş mahkemeleri olarak kabul edilir. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce açılmış olan davalar, açıldıkları mahkemelerde görülmeye devam olunur.

(2) Bu Kanunun dava şartı olarak arabuluculuğa ilişkin hükümleri, bu hükümlerin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ilk derece mahkemeleri ve bölge adliye mahkemeleri ile Yargıtayda görülmekte olan davalar hakkında uygulanmaz.

(3) Başka mahkemelerin görev alanına girerken bu Kanunla iş mahkemelerinin görev alanına dâhil edilen dava ve işler, iş mahkemelerine devredilmez; kesinleşinceye kadar ilgili mahkemeler tarafından görülmeye devam olunur.

(4) İlk derece mahkemeleri tarafından bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen kararlar, karar tarihindeki kanun yoluna ilişkin hükümlere tabidir.

Yürürlük

MADDE 38- (1) Bu Kanunun;

a) 3 üncü, 11 inci ve 12 nci maddeleri 1/1/2018 tarihinde,

b) Diğer hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

İLGİLİ ANAYASA HÜKÜMLERİ:

II. Cumhuriyetin nitelikleri

Madde 2 – Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir.

IX. Yargı yetkisi⁽¹⁾

Madde 9 – Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır.

Madde 10 – Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

(**Ek fıkra: 7/5/2004-5170/1 md.**) Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. (**Ek cümle: 7/5/2010-5982/1 md.**) Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz.

(**Ek fıkra: 7/5/2010-5982/1 md.**) Çocuklar, yaşlılar, özürllüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz.

Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde (...) ⁽²⁾ kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar. ⁽²⁾

XI. Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü

Madde 11 – Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır.

Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz.

I. Temel hak ve hürriyetlerin niteliği

Madde 12 – Herkes, kişiliğine bağlı, dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlere sahiptir.

Temel hak ve hürriyetler, kişinin topluma, ailesine ve diğer kişilere karşı ödev ve sorumluluklarını da ihtiva eder.

II. Temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması

Madde 13 – (Değişik: 3/10/2001-4709/2 md.)

Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.

A. Hak arama hürriyeti

Madde 36 – Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir ⁽¹⁾

Hiçbir mahkeme, görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınamaz.

B. Kanuni hakim güvencesi

Madde 37 – Hiç kimse kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarılamaz.

Bir kimseyi kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarma sonucunu doğuran yargı yetkisine sahip olağanüstü merciler kurulamaz.

Kişinin, Resmî görevliler tarafından vaki haksız işlemler sonucu uğradığı zarar da, kanuna göre, Devletçe tazmin edilir. Devletin sorumlu olan ilgili görevliye rücu hakkı saklıdır.

XV. Temel hak ve hürriyetlerin korunması

Madde 40 – Anayasa ile tanınmış hak ve hürriyetleri ihlal edilen herkes, yetkili makama geciktirilmeden başvurma imkanının sağlanmasını isteme hakkına sahiptir.

(**Ek fıkra: 3/10/2001-4709/16 md.**) Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır.

Kişinin, Resmî görevliler tarafından vaki haksız işlemler sonucu uğradığı zarar da, kanuna göre, Devletçe tazmin edilir. Devletin sorumlu olan ilgili görevliye rücu hakkı saklıdır.

A. Çalışma hakkı ve ödevi

Madde 49 – Çalışma, herkesin hakkı ve ödevidir.

(**Değişik fıkra: 3/10/2001-4709/19 md.**) Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alır.

VII. Ücrette adalet sağlanması

Madde 55 – Ücret emeğin karşılığıdır.

Devlet, çalışanların yaptıkları işe uygun adaletli bir ücret elde etmeleri ve diğer sosyal yardımlardan yararlanmaları için gerekli tedbirleri alır.

(**Değişik fıkra: 3/10/2001-4709/21 md.**) Asgarî ücretin tespitinde çalışanların geçim şartları ile ülkenin ekonomik durumu da gözönünde bulundurulur.

D. Duruşmaların açık ve kararların gerekçeli olması

Madde 141 – Mahkemelerde duruşmalar herkese açıktır. Duruşmaların bir kısmının veya tamamının kapalı yapılmasına ancak genel ahlakın veya kamu güvenliğinin kesin olarak gerekli kıldığı hallerde karar verilebilir.

Küçüklerin yargılanması hakkında kanunla özel hükümler konulur.

Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır.

Davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması, yargının görevidir

ANAYASAYA AYKIRI OLAN MADDELER:

A-Zorunlu Arabuluculuk düzenlemesi:

İş Hukukundan kaynaklanan uyuşmazlıklarla ilgili davanın açılmasından önce arabulucuya başvurunun zorunlu olarak öngörülmesi, Anayasa dayanağına sahip değildir. Dava açmadan önce arabulucuya başvurmasını zorunlu hale getirmek ve bunu bir dava şartı olarak düzenlemek, Anayasa **madde 2 , madde 9, madde 10, madde 11, madde 12, madde 13, madde 36 , madde 37, madde 40, madde 49, madde 55 ve madde 141'e** aykırıdır

Kanun Koyucunun da Zorunlu Arabuluculuğun Anayasaya aykırılığı konusunda ciddi endişesinin olduğu Kanun gerekçesinden de açıkça anlaşılmaktadır. Zira gerekçede Zorunlu Arabuluculuğun Anayasaya aykırı olmadığı iddiası uzunca tartışılmıştır.

Anayasa Mahkemesi Esas: 2012/94 Karar: 2013/89 Karar Tarihi: 10.07.2013 kararında özetle:"Alternatif uyuşmazlık çözüm yollarının başarılı olabilmesinin ön koşulu da bu yolların yargı yoluyla yarışmaması ve yargının yerine ikame edilmemeye çalışılmasıdır. Bu yolların asıl hedefi, basit ve kamu düzenini ilgilendirmeyen uyuşmazlıkların adli bir soruna dönüşmeden çözümünü sağlamaktır. Kanun'un 2. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde de arabuluculuk

"Sistemik teknikler uygulayarak, görüşmek ve müzakerelerde bulunmak amacıyla tarafları bir araya getiren, onların birbirlerini anlamalarını ve bu suretle çözümlerini kendilerinin üretmesini sağlamak için aralarında iletişim sürecinin kurulmasını gerçekleştiren, uzmanlık eğitimi almış olan tarafsız ve bağımsız bir üçüncü kişinin katılımıyla ve ihtiyari olarak yürütülen uyuşmazlık çözüm yöntemi" olarak tanımlanmış ve aynı Kanun'un 3. maddesinin (1) numaralı fıkrasında da tarafların, arabulucuya başvurmak, süreci devam ettirmek, sonuçlandırmak veya bu süreçten vazgeçmek konusunda serbest oldukları açıkça ifade edilmiştir. Bir başka ifadeyle, taraflar arasında arabuluculuk yöntemine başvurulmuş olması, Devletin yargılama yetkisini bertaraf edemez. **Arabuluculukta iradilik ilkesi gereğince yargıya ve diğer çözüm yollarına başvuru yolu her zaman açık bulunmaktadır. Dolayısıyla, kuralın, Anayasa'nın 9. ve 36. maddelerine aykırı bir yönü yoktur.**Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 2., 9. ve 36. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.."denilmektedir.

Anayasa Mahkemesi Kararında Arabuluculuğun iradi olması ve Yargıya başvuru yolunun açık olması kaydıyla İhtiyari Arabuluculuk Anayasaya aykırı bulunmamıştır. Bunun tersinden Arabulucuya başvurunun zorunlu olması halinde Anayasaya aykırı olacağı anlaşılmaktadır.

B-Tarafların toplantıya katılmaması durumunda ileride yargı giderleri ve Avukatlık ücreti isteyememesi:

Yasanın 3. maddesinin 12. bendinde, taraflardan birinin geçerli mazeret göstermeksizin ilk toplantıya katılmaması sebebiyle arabuluculuk faaliyetinin sona ermesi halinde, toplantıya katılmayan taraf davada kısmen veya tamamen haklı çıksa dahi lehine vekalet ücretine hükmedilmeyeceği düzenlemesi yer almaktadır. Bu düzenleme Anayasamız ve Avukatlık Kanunu'na açıkça aykırılık teşkil etmektedir.

Yargı mercileri tarafından hükmedilen vekalet ücreti, asilin değil avukatındır! Arabuluculuk aşamasında işçinin vekili olmayan, ancak sonraki aşamada davasını takip eden avukat, hiçbir dahli ve kusuru olmayan bir sebepten vekalet ücreti almaktan mahrum bırakılmakla karşı karşıyadır.

Yasanın ilgili maddesinin bu hali ile Avukatlık Kanunu ve Anayasa'ya açıkça aykırı olacağı; vekalet ücretine ilişkin düzenlemenin kaldırılması ve işçinin arabuluculuk aşamasında avukat ile temsil zorunluluğunun kanun metnine mutlaka eklenmesi gerekmektedir.

C-"Arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılması hâlinde, üzerinde anlaşılan hususlar hakkında taraflarca dava açılmaz."düzenlemesi Anayasa, İş Kanunu ve Borçlar Kanununa aykırıdır.

(5) Arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılması hâlinde, üzerinde anlaşılan hususlar hakkında taraflarca dava açılmaz."

İcra hukukunda ilamlı icra sadece mahkemeler tarafından verilen ilamlarla sınırlı değildir. İcra ve İflas Kanunu'nun 38. maddesi "ilam mahiyetini haiz belgeler" başlığı ile mahkeme ilamları

dışında, mahkeme huzurunda yapılan sulhler, kabuller ve para borcu ikrarını içeren resen tanzim edilen noter senetleri ve istinaf ve temyiz kefaletnameleri ile icra dairesindeki kefaletnameleri de ilamların icrası hakkındaki hükümlere tabi kılınmıştır.

Arabuluculuk faaliyeti sonunda tarafların uzlaşması sonucunda düzenlenen anlaşma metni maddi anlamda kesin hüküm değildir. Anlaşmaya mahkeme tarafından icra edilebilirlik şerhinin verilmesi söz konusu anlaşmayı hüküm-kesin hüküm/mahkeme ilamı haline getirmemekte, sadece ilam niteliğinde belge haline getirmektedir. İlamlar ile ilam niteliğindeki belgeler birbirinden tamamen farklıdır. İlamlar maddi anlamda kesin hüküm teşkil ederken, ilam niteliğindeki belgelerin maddi anlamda kesin hüküm olma nitelikleri yoktur. Kanun koyucu ilam niteliğindeki belgeleri, sadece icra edilebilirlik açısından ilamlarla aynı hukuki rejime tabi tutmuştur.

Kamu düzenine ilişkin hususlar ile hata, hile ve ikrah gibi irade fesadı halleri taraflarca dava açılarak ileri sürülebilmesi gerekir.

Örnek vermek gerekirse İşçinin %100 sakatlığı nedeniyle bir milyon TL civarı bakıcı gideri ve işgöremezlik zararı çıkabilmektedir. Arabulucu tutanağı ile sadece 20.000TL'ye imza atılması halinde işçi ileride dava açamayacak mıdır?

Veya tutanağa sevhen aşırı yüksek bir rakam yazıldığını varsayalım buna karşı maddi hata nedeniyle dava açılmayacak mıdır?

Açıklanan nedenlerle anlaşılan konularda dava açılmayacağına ilişkin düzenleme Anayasa, İş Kanunu ve Borçlar Kanununa açıkça aykırıdır.

D-KANUN GEÇMİŞE YÜRÜTÜLMÜŞTÜR.

MADDE 16- 4857 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 8- Ek 3 üncü madde, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra sona eren iş sözleşmelerinden kaynaklanan yıllık izin ücreti ve tazminatlar hakkında uygulanır.

Ek 3 üncü maddede belirtilen yıllık izin ücreti ve tazminatlar için bu maddenin yürürlüğe girmesinden önce işlemeye başlamış bulunan zamanaşımı süreleri, değişiklikten önceki hükümlere tabi olmaya devam eder. **Ancak, zamanaşımı süresinin henüz dolmamış kısmı, ek 3 üncü maddede öngörülen süreden uzun ise, ek 3 üncü maddede öngörülen sürenin geçmesiyle zamanaşımı süresi dolmuş olur.”**

Öğretide kanunların geriye yürümemesi esası kabul edilmiştir. Buna göre, gerek özel hukuk ve gerekse kamu hukuku alanında, kural olarak her Kanun, ancak yürürlüğe girdiği tarihten sonraki zamanda meydana gelen olaylara ve ilişkilere uygulanır; o tarihten önceki zamana rastlayan olaylara ve ilişkilere uygulanmaz. Bu kuralın doğal sonucu da, kanunların yürürlüğe girmelerinden önceki olayları etkilemeyeceği, başka bir anlatımla geriye yürümeyecekleridir. Hukuk güvenliği bunu gerektirir. Ancak değişiklikle zamanaşımı süresinin henüz dolmamış kısmı 5 yıl ile sınırlandırılarak kanundan önce yapılan fesihlerde işçinin 10 yıllık zamanaşımı süresinden kalan süresi 5 yıl ile sınırlandırılmıştır.

E-İCRA EDİLEBİLİRLİK ŞERHİ İÇİN GÖREVLİ VE YETKİLİ MAHKEME YERİNE SULH HUKUK MAHKEMESİ GÖREVLENDİRİLMİŞTİR.DURUŞMA AÇILMADAN KARAR VERİLMESİ DE HUKUKİ DİNLENİLME HAKKINA AYKIRIDIR.

MADDE 24- 6325 sayılı Kanununun 18 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "asıl uyuşmazlık hakkındaki görev ve yetki kurallarına göre belirlenecek olan mahkemeden" ibaresi "arabulucunun görev yaptığı yer sulh hukuk mahkemesinden" şeklinde ve üçüncü fıkrasında yer alan "üzerinden de yapılabilir" ibaresi "üzerinden yapılır" şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir."

Bu madde neticesinde İş uyuşmazlıklarında düzenlenen arabuluculuk tutanaklarını İş Mahkemesi yerinde Sulh Hukuk Mahkemesi İcra edilebilirlik şerhi verecektir.Bu durum İşçinin Korunması ilkesine aykırıdır.Her alanın ayrı Uzman Mahkemesi bulunurken Sulh Hukuk Mahkemesinin görevlendirilmesi yanlıştır.Duruşma açılmadan dosya üzerinden karar verilmesi ise Hukuki Dinlenilme hakkına aykırıdır.

G-İŞ MÜFETTİŞLERİNİN İNCELEME YETKİSİNİN İŞÇİNİN İŞE DEVAM ETMESİ ŞARTI GETİRİLEREK KISITLANMASI YANLIŞTIR.İŞTEN ÇIKAN İŞÇİ DE MÜFETTİŞ GÖREVLENDİRİLMESİNİ İSTEYEBİLMELİDİR.

MADDE 13- 4857 sayılı Kanununun 91 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. "İşçilerin kanundan, iş ve toplu iş sözleşmesinden doğan bireysel alacaklarına ilişkin başvuruları üzerine, iş sözleşmesinin devam etmesi kaydıyla birinci fıkra hükmü uyarınca işlem yapılabilir."

4857 S.İ İş Kanunu MADDE 91

DEVLETİN YETKİSİ

Devlet, çalışma hayatı ile ilgili mevzuatın uygulanmasını izler, denetler ve teftiş eder. Bu ödev Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlı ihtiyaca yetecek sayı ve özellikte teftiş ve denetlemeye yetkili iş müfettişlerince yapılır.

(Ek fıkra: 13/2/2011-6111/77 md.; Değişik fıkra: 12/10/2017-7036/13 md.) İşçilerin kanundan, iş ve toplu iş sözleşmesinden doğan bireysel alacaklarına ilişkin başvuruları üzerine, iş sözleşmesinin devam etmesi kaydıyla birinci fıkra hükmü uyarınca işlem yapılabilir.

SONUÇ:

A-25 Ekim 2017 Tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak bir kısım maddeleri hemen bir kısım maddeleri ise 01.01.2018 tarihinde yürürlüğe girecek olan 7036 Sayılı İş Mahkemeleri Kanununun ;

Dava şartı olarak zorunlu arabuluculuğu düzenleyen 3.maddesinin 1. ve 2.fıkrası

Anayasa madde 2 , madde 9,madde 10,madde 11,madde 12,madde 13,madde 36 ,madde 37,madde 40, madde 49,madde 55 ve madde 141'e aykırıdır.

B-MADDE 24- (5) Arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılması hâlinde, üzerinde anlaşılan hususlar hakkında taraflarca dava açılmaz.”

maddesi Anayasa, İş Kanunu ve Borçlar Kanununa aykırıdır.

C-madde 3-(12) Taraflardan birinin geçerli bir mazeret göstermeksizin ilk toplantıya katılmaması sebebiyle arabuluculuk faaliyetinin sona ermesi durumunda toplantıya katılmayan taraf, son tutanakta belirtilir ve bu taraf davada kısmen veya tamamen haklı çıksa bile yargılama giderinin tamamından sorumlu tutulur. Ayrıca bu taraf lehine vekalet ücretine hükmedilmez. Her iki tarafın da ilk toplantıya katılmaması sebebiyle sona eren arabuluculuk faaliyeti üzerine açılacak davalarda tarafların yaptıkları yargılama giderleri kendi üzerlerinde bırakılır.

Bu düzenleme Anayasa ve Avukatlık Kanunu'na açıkça aykırılık teşkil etmektedir.

Yargı mercileri tarafından hükmedilen vekalet ücreti, asilin değil avukatındır. Arabuluculuk aşamasında işçinin vekili olmayan, ancak sonraki aşamada davasını takip eden avukat, hiçbir dahli ve kusuru olmayan bir sebepten vekalet ücreti almaktan mahrum bırakılmakla karşı karşıyadır.

D-(18) Arabuluculuk görüşmelerine taraflar bizzat, kanuni temsilcileri veya avukatları aracılığıyla katılabilirler. İşverenin yazılı belgeyle yetkilendirdiği çalışanı da görüşmelerde işvereni temsil edebilir ve son tutanağı imzalayabilir..düzenlemesi Anayasa ve Avukatlık Kanununa aykırıdır.

İşverenin çalışanın görüşmelere katılabilmesi Avukatlık Kanununun 35.maddesine aykırıdır.

Yalnız avukatların yapabileceği işler:

Madde 35 – (Değişik: 26/2/1970 - 1238/1 md.)

Kanun işlerinde ve hukuki meselelerde mütalaa vermek, mahkeme, hakem veya yargı yetkisini haiz bulunan diğer organlar huzurunda gerçek ve tüzel kişilere ait hakları dava etmek ve savunmak, adli işlemleri takip etmek, bu işlere ait bütün evrakı düzenlemek, yalnız baroda yazılı avukatlara aittir. Baroda yazılı avukatlar birinci fıkradakiler dışında kalan resmi dairelerdeki bütün işleri de takip edebilirler.

E- KANUN GEÇMİŞE YÜRÜTÜLMÜŞTÜR.

MADDE 16- 4857 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 8- Ek 3 üncü madde, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra sona eren iş sözleşmelerinden kaynaklanan yıllık izin ücreti ve tazminatlar hakkında uygulanır.

Ek 3 üncü maddede belirtilen yıllık izin ücreti ve tazminatlar için bu maddenin yürürlüğe girmesinden önce işlemeye başlamış bulunan zamanaşımı süreleri, değişiklikten önceki hükümlere tabi olmaya devam eder. **Ancak, zamanaşımı süresinin henüz dolmamış kısmı, ek 3 üncü maddede öngörülen süreden uzun**

ise, ek 3 üncü maddede öngörülen sürenin geçmesiyle zamanaşımı süresi dolmuş olur.”

Öğretide kanunların geriye yürümemesi esası kabul edilmiştir. Buna göre, gerek özel hukuk ve gerekse kamu hukuku alanında, kural olarak her Kanun, ancak yürürlüğe girdiği tarihten sonraki zamanda meydana gelen olaylara ve ilişkilere uygulanır; o tarihten önceki zamana rastlayan olaylara ve ilişkilere uygulanmaz. Bu kuralın doğal sonucu da, kanunların yürürlüğe girmelerinden önceki olayları etkilemeyeceği, başka bir anlatımla geriye yürümeyecekleridir. Hukuk güvenliği bunu gerektirir. **Ancak değişiklikle zamanaşımı süresinin henüz dolmamış kısmı 5 yıl ile sınırlandırılarak kanundan önce yapılan fesihlerde işçinin 10 yıllık zamanaşımı süresinden kalan süresi 5 yıl ile sınırlandırılmıştır. Bu hüküm Anayasanın 49. maddesine aykırıdır.**

F-İCRA EDİLEBİLİRLİK ŞERHİ İÇİN GÖREVLİ VE YETKİLİ MAHKEME YERİNE SULH HUKUK MAHKEMESİ GÖREVLENDİRİLMİŞTİR. DURUŞMA AÇILMADAN KARAR VERİLMESİ DE HUKUKİ DİNLENİLME HAKKINA AYKIRIDIR.

MADDE 24- 6325 sayılı Kanununun 18 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “asıl uyuşmazlık hakkındaki görev ve yetki kurallarına göre belirlenecek olan mahkemeden” ibaresi “arabulucunun görev yaptığı yer sulh hukuk mahkemesinden” şeklinde ve üçüncü fıkrasında yer alan “üzerinden de yapılabilir” ibaresi “üzerinden yapılır” şeklinde değiştirilmiştir..

Bu madde neticesinde İş uyuşmazlıklarında düzenlenen arabuluculuk tutanaklarını İş Mahkemesi yerinde Sulh Hukuk Mahkemesi İcra edilebilirlik şerhi verecektir. Bu durum İşçinin Korunması ilkesine aykırıdır. Her alanın Uzman Mahkemesi bulunurken Sulh Hukuk Mahkemesinin görevlendirilmesi yanlıştır. Duruşma açılmadan dosya üzerinden karar verilmesi Anayasa Madde 36 ve Hukuki Dinlenilme hakkına aykırıdır.

G-İŞ MÜFETTİŞLERİNİN İNCELEME YETKİSİNİN İŞÇİNİN İŞE DEVAM ETMESİ ŞARTI GETİRİLEREK KISITLANMASI YANLIŞTIR. İŞTEN ÇIKAN İŞÇİ DE MÜFETTİŞ GÖREVLENDİRİLMESİNİ İSTEYEBİLMELİDİR.

MADDE 13- 4857 sayılı Kanununun 91 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. “İşçilerin kanundan, iş ve toplu iş sözleşmesinden doğan bireysel alacaklarına ilişkin başvuruları üzerine, **iş sözleşmesinin devam etmesi kaydıyla** birinci fıkra hükmü uyarınca işlem yapılabilir.”

4857 S.lı İş Kanunu MADDE 91 -DEVLETİN YETKİSİ

Devlet, çalışma hayatı ile ilgili mevzuatın uygulanmasını izler, denetler ve teftiş eder. Bu ödev Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlı ihtiyaca yetecek sayı ve özellikle teftiş ve denetlemeye yetkili iş müfettişlerince yapılır. (Ek fıkra: 13/2/2011-6111/77 md.; Değişik fıkra: 12/10/2017-7036/13 md.) İşçilerin kanundan, iş ve toplu iş sözleşmesinden doğan bireysel alacaklarına ilişkin başvuruları üzerine, **iş sözleşmesinin devam etmesi kaydıyla** birinci fıkra hükmü uyarınca işlem yapılabilir.

Yukarıda açıklanan görüşümüzü saygı ile arz ederiz. 20.11.2017

Av. Aslı Evke Yetkin

Av. İsmail İşel

Av. Sedat Gökdemir

Av. Halil Ağır göl

BURSA BAROSU BAŞKANLIĞI'NA

BURSA BAROSU BAŞKANLIĞI
Gelen Evrak Kayıt 4422
Tarih 23.11.2017
Baro Sekreterliği

03.11.2017 tarihli yazınız tarafıma 13.11.2017 tarihinde tebliğ edilmiştir. İŞ Mahkemeleri Kanunu hakkındaki g6r6Őlerim aşağıda belirtilmiŐtir;

6ncelikle belirtmek isterim ki, Őahsi olarak Arabuluculuk sistemini benimseyen, bu sistemin geliŐmesini ve yaygınlaŐmasını isteyen ve Arabulucu sertifikasına sahip bir avukat olarak 6ok hızlı bir Şekilde getirilen bu sistemin hatalı olduğunu d6Ő6nmekteyim. Zira;

Arabuluculuğun ilk olarak İŞ6i-İŞveren uyuşmazlıklarında zorunlu hale getirilmesi yanlıştır. İŞ hukukunun diğer hukuk dallarından en b6y6k farkı, tarafların eşit olmayıŐıdır. İŞ hukukunun tarihsel s6reci incelendiğinde İŞ Kanunu 6ıkarılmadan 6nce de İŞ6i İŞveren iliŐkilerinin mevcut olduğu, 6retim yoğun bir Şekilde yapıldığı g6r6lecektir. İŞ hukukunun oluŐturulmasının yegane amacı İŞ6inin İŞveren karŐısında korunması, 6alıŐma koŐullarının belli Őartlara bağlanması ve maddi bir kısım yasal haklarının belli g6venceler altına alınmasıdır. Kanunun amacının İŞ6inin korunması olan bir hukuk dalında, diğer hukuk dallarından 6nce Arabuluculuğun zorunlu tutularak dava Şartı haline getirilmesi hatalı olmuŐtur. Arabuluculuğun ilk 6nce baŐta Ticaret Hukuku olmak 6zere tarafların eşit olduğu hukuk dallarında zorunlu hale getirilip, toplum tarafından kabul edilebilirliği g6r6ld6kten sonra İŞ hukukunda da zorunlu hale getirilmesi 6ok daha yerinde olurdu.

Arabuluculuğun getiriliŐ Őekli de hatalı olmuŐtur.

Esasen Arabuluculuk sisteminin ortaya 6ıkmasındaki en b6y6k ihtiya6 maalesef herhangi bir kanunun, m6essesenin ve d6zenlemenin hakimleri 6alıŐtırmaya yetmemesidir. Yıllardır 6lkemizde hakimlerin İŞ y6k6nden bahsedilmektedir. Oysa ki, bu İŞ y6k6n6n neden kaynaklandığı doğru ve d6r6st bir Şekilde araŐtırılmamıŐtır. Mesleğe baŐladıĐım 1990 yılarının baŐında bilgisayarın olmadığı bir d6nemde, bir hakim ortalama 2500 davaya bakmaktaydı. Buna rağmen, biz avukatlar hi6bir zaman bir dosyamızın incelenmediği endiŐesine kapılmadık. Oysa g6n6m6zde t6m teknolojik geliŐmeler iŐiĐi altında bir hakime ortalama 1000 civarında dava d6Őmektedir. Buna rağmen, bir 6ok meslektaŐımızın ortak derdi, dilek6elerimizin okunmamasıdır. 1990 yıllarında 2500 esasın bulunduğu d6nemlerde duruşmalar ortalama 1-1,5 ay sonraya ertelenmekte ve davaların b6y6k bir kısmı 1 yıldan daha az s6rede sonu6lanmaktaydı. G6n6m6zde ise ilk duruŐmanın verilmesi bazı mahkemelerde 7-8 ayı bulmakta ve davanın yerel mahkemede sonu6lanması ortalama 2 yıl s6rmektedir. Benzer hususlar Y6ksek Mahkemeler i6inde ge6erlidir.

Hal b6yle olunca, ihtiyari olarak baŐlatılan arabuluculuğun yaygınlaŐması i6in savcılık, komisyon ve mahkeme hakimleri el birliği i6inde 6alıŐarak Yargıyı k6t6lemeye, mesleği yapanları k6t6lemeye 6alıŐarak arabuluculuk sistemini oturtmaya 6alıŐtı. D6Ő6n6n ki, davaya bakacak bir hakim duruşma 6ncesi 1/2 saat boyunca kendisinin iyi bir hakim olmadığını, davayı kısa zamanda bitirmeyi beceremeyeceğini, yargılamanın 6ok masraflı olduğunu ve davayı alıp gitmelerinin kendileri a6ısından daha iyi olacağını taraflara anlattı.

Oysa ki, arabuluculuk sistemi bir hakim tarafından değil de hak sahiplerinin vekilleri aracılığıyla anlatılmalı ve tavsiye edilmeliydi. Bu da ancak zaman i6ersinde arabuluculuk ile alacağını daha kısa s6rede alabilenlerin memnuniyeti ile ger6ekleŐebilecekti.

Arabuluculuğun yine ilk olarak ve apar topar İŞ hukukunda zorunlu hale getirilmesinin en b6y6k zararı Bor6lar Kanunu ile ortadan kaldırılan ibranın yeniden ortaya 6ıkarılmasıdır. G6n6m6zde maalesef meslektaşlarımızın da katkılarıyla arabuluculuk ibraname yerine kullanılmaktadır.

Bilindiği 6zere, yeni Bor6lar Kanunu ile artık İŞveren İŞ6iye yaptığını iddia ettiği 6demeleri ancak banka aracılığıyla yaptıysa ispat edebilmektedir. İŞ6iden alınan yazılı her t6rl6 ibranın hukuki bir ge6erliliği yoktur. Bu

M. Y. A.

halde işçilerin gerek işe girerken gerekse işten çıkarken bilmeden imzaladıkları belgeler ile hakları kaybolmamaktadır.

Ancak, arabuluculuk sistemi ile işverenler işçilere doğrudan arabuluculuk tutanaklarını imzalatmaktadırlar. Nitekim, birçok işçi arabulucuyu görmemektedir.

Arabuluculuk sisteminin ibraname amaçlı kullanılmasından dolayı da arabuluculuğun mahkemeler yönünden dava azalmasına yol açması mümkün gözükmemektedir. Zira arabuluculuk yolu ile halledilen birçok husus zaten tarafların mahkemeye gitmeyi düşünmedikleri konuları ve olayları kapsamaktadır. Burada esas amaç bize müracaat eden özellikle işveren müvekkillerimizin "Aman dikkatli olalım. Başımız ağrmasın. Bana kesin çözüm bulun." şeklinde ki taleplerinden karşılamaktır.

Arabuluculuk daire başkanlığı bir çok istatistiki veriler yayınlamakta ve arabuluculukta başarının %99 oranında olduğunu belirtmektedir.

Benim bu konuda, Baromuza da olmak üzere nazikane teklifim, arabuluculuk yolu ile hakkını aldığı belirtilen işçiler üzerinde teknik bir araştırma yapılmasıdır. Bu kişilere ilk olarak arabuluculuk sisteminden memnun kalıp kalmadıkları sorulmalı, memnun kaldıklarını beyan edenlere de arabuluculuk görüşmelerinde neler yaptıkları sorulmalıdır. Bu araştırma bize arabuluculuğun gerçekten ne getirip ne götürdüğünü gösterecektir.

Günümüzde bir çok özel okulda öğretmenlik yapanların işsiz kalma korkusu ile mahkeme kararları ışığında işverenlerin vermekle yükümlü oldukları bir kısım alacaklarını bankaya yatmasına rağmen bankadan çekip işverene iade ettikleri bir ortamda yada bir fabrikada çalışan tüm işçilerin bir kuruş para alamayacakları korkutması ile arabuluculuk yöntemi ile işe iade haklarının ellerinden alınıp yasal alacaklarının da eksik ödendiğini bildiğimiz bir ortamda ve de en önemlisi bunların arabuluculuk derslerinde arabuluculuğun bir başarısı olarak övünerek anlatıldığı bir ortamda bu şekliyle apar topar zorunlu arabuluculuğa geçilmesi son derece hatalıdır.

Arabuluculuğun bir çok hukuk sisteminde çok daha uzun ve zor şartlarda elde edildiği bilinmesine rağmen çok kısa sürede 15 günlük bir eğitim ile 15.000 civarında arabulucuya sertifika ve yetki verilmesi akabinde sadece 24 saatlik bir eğitim ile bu arabuluculuğa uzmanlık sıfatının eklenmesi bu güzel sistemin yozlaştırılıp kötüye kullanılmasından başka bir hususa hizmet etmez.

Özelikle meslektaşlarımızın da arabuluculuk müessesine bilirkişilik müessesesinde olduğu gibi tamamen ekonomik sebeplerle bakması veya eleştirmesi de Arabuluculuğun gelişmesine engel olacaktır diye düşünmekteyim. Zira bugün Avukatlık stajını bitirir bitirmez başladığı için bilmez kişilerin eline geçen bilirkişilik bana göre tamamen hukukçuların yapması gereken bir uzmanlık olmasına rağmen, hukukçuların ellerinden alınmıştır. İş mahkemelerinde alınan bilirkişi raporları gerçek uzmanlar tarafından incelendiğinde ne noktaya geldiği görülecektir. Bu durum aynı şekilde Arabuluculuğun da başına gelecektir.

Gereğini saygılarımla arz ederim. 20.11.2017

Av. Mehmet Murat ERYILMAZ

